

2017. február 16., csütörtök

P8\_TA(2017)0045

## **Guatemala, nevezetesen az emberi jogok védelmezőinek helyzete**

**Az Európai Parlament 2017. február 16-i állásfoglalása Guatemaláról, különösen az emberijog-védők helyzetéről (2017/2565(RSP))**

(2018/C 252/21)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, valamint az ahhoz kapcsolódó emberi jogi ENSZ-egyezményekre és azok fakultatív jegyzőkönyveire,
- tekintettel az Emberi Jogok Európai Egyezményére, az Európai Szociális Chartára és az EU Alapjogi Chartájára,
- tekintettel a fejlesztési politikáról szóló, 2005. decemberi európai konszenzusra,
- tekintettel az emberi jogok megsértéséről szóló korábbi állásfoglalásaira, ideértve az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság megsértését érintő ügyekről szóló vitákra vonatkozó állásfoglalásait,
- tekintettel a Guatemaláról szóló 2007. március 15-i<sup>(1)</sup> és az EU és Közép-Amerika közötti társulási megállapodásról szóló 2012. december 11-i állásfoglalására<sup>(2)</sup>,
- tekintettel az Emberi Jogi Albizottságának Mexikóban és Guatemalában tett, 2016. februári látogatására és zárójelentésére,
- tekintettel a Közép-Amerikával fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttség Guatemalában és Hondurasban tett, 2015. február 16–20-i látogatásáról készült jelentésére,
- tekintettel az EJT ülésein 2016-ban képviselendő uniós prioritásokról szóló, 2016. január 21-i állásfoglalására<sup>(3)</sup>,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Szervezete különleges előadójának az emberijog-védőket érintő globális fenyegetésekről és a női emberijog-védők helyzetéről szóló jelentésére,
- tekintettel az ENSZ emberi jogi főbiztosa 2016-os éves jelentésére hivatala Guatemalában folytatott tevékenységeiről,
- tekintettel az EU emberi jogi különleges képviselője közelmúltban tett guatemalai látogatására,
- tekintettel az ENSZ Polgári és Politikai Jogok 1966. évi Nemzetközi Egyezségokmányára,
- tekintettel az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2015–2019 közötti időszakra szóló uniós cselekvési tervre,
- tekintettel a partnerországok civil társadalmával folytatott együttműködésre vonatkozó, a 2014–2017 közötti időszakra szóló uniós menetrendre,
- tekintettel az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokra és az emberi jogokra vonatkozó uniós stratégiai keretre, amely kötelezettséget vállal az emberijog-védőkkel való együttműködésre,

<sup>(1)</sup> HL C 301. E, 2007.12.13., 257. o.

<sup>(2)</sup> HL C 434., 2015.12.23., 181. o.

<sup>(3)</sup> Elfogadott szövegek, P8\_TA(2016)0020.

2017. február 16., csütörtök

- tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 2014. június 26-i 26/9. számú határozatára, amelyben az EJT jogilag kötelező erejű nemzetközi eszköz kidolgozása céljából nyitott kormányközi munkacsoport létrehozása mellett döntött, amely emberi jogi vonatkozásban szabályozná a transznacionális társaságok és egyéb üzleti vállalkozások tevékenységét,
  - tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 1989. évi egyezményére a független országokban élő bennszülött és törzsi népekről (169. sz. ILO-egyezmény),
  - tekintettel az EU–Közép-Amerika társulási megállapodás és a 2013 óta hatályos EU–Közép-Amerika partnerségi és együttműködési megállapodás emberi jogi záradékaira,
  - tekintettel a 2014–2020 közötti időszakra szóló, Guatemalára vonatkozó többéves indikatív programra és az annak keretében a konfliktusok rendezése, a béke és a biztonság előmozdítására tett kötelezettségvállalására,
  - tekintettel a guatemalai igazságszolgáltatás számára nyújtott európai uniós támogatási programokra, különösen a SEJUST-ra,
  - tekintettel az Emberi Jogok Amerikaközi Bíróságának az *Emberijog-védők és mások kontra Guatemala* ügyben hozott 2014-es ítéletére, valamint az Emberi Jogok Amerikaközi Bizottságának az emberi jogok guatemalai helyzetéről szóló 2015. december 31-i jelentésére (OEA/Ser.L/V/II. Doc. 43/15),
  - tekintettel az Emberi Jogok Amerikaközi Bizottsága eljárási szabályzatának a biztonsági intézkedésekre vonatkozó mechanizmusról szóló 25. cikkére,
  - tekintettel a Tanács 2009-es következtetéseire a demokráciának az EU külkapcsolatai keretében való támogatásáról,
  - tekintettel a Tanács 2009-es iránymutatásaira az EU emberi jogokról és a nemzetközi humanitárius jogról,
  - tekintettel a Federica Mogherini főképviselő által az Európai Unió nevében az emberi jogok napja (2016. december 10.) alkalmából tett 2016. december 9-i nyilatkozatra,
  - tekintettel az EKSZ szóvivőjének a guatemalai emberijog-védőkről szóló 2016. augusztus 17-i nyilatkozatára,
  - tekintettel a 2016. október 25–26-i EU–CELAC miniszteri találkozón kiadott Santo Domingó-i nyilatkozatra,
  - tekintettel a tizenhármak csoportjának a jogállamiság megerősítéséről, valamint a korrupció és a büntetlenség elleni harcról szóló 2017. február 1-jei nyilatkozatára,
  - tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkére, 3. cikkének (5) bekezdésére, valamint 18., 21., 27. és 47. cikkére és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 208. cikkére,
  - tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkére,
- A. mivel Guatemala az uniós kétoldalú fejlesztési támogatások harmadik legnagyobb kedvezményezettje Közép-Amerikában, és az élelmezésbiztonságot, a konfliktusok rendezését, a békét, a biztonságot és a versenyképességet középontba állító ezen támogatások összege a 2014–2020 közötti időszakban eléri a 187 millió EUR-t;
- B. mivel Guatemala stratégiai helyen fekszik a kábítószer-kereskedelem és az illegális migráció Közép-Amerika és Egyesült Államok közötti útvonalán; mivel a guatemalaiak alkotják az Egyesült Államokból kitoloncolt személyek második legnagyobb csoportját; mivel a több évtizedes belső konfliktusok, a nagyarányú szegénység és a büntetlenség mélyen gyökerező kultúrája az erőszak és a biztonsági fenyegetések állandósult szintjét eredményezte Guatemalában; mivel a magas bűnözési arány a társadalom egészét, de leginkább az emberijog-védőket, a nem kormányzati szervezeteket és a helyi hatóságokat sújtja;

**2017. február 16., csütörtök**

- C. mivel 2017-ben lesz 20 éve, hogy megkötötték a guatemalai békemegállapodásokat; mivel a büntetlenség elleni harc – ideértve a korábbi, nem demokratikus rezsimok alatt elkövetett bűncselekményeket is – alapvető fontosságú; mivel a guatemalai hatóságoknak egyértelmű üzenetet kell küldeniük az emberijog-védők elleni erőszak fizikai és szellemi elkövetői számára arról, hogy ezek a tettek nem maradnak büntetlenül;
- D. mivel a guatemalai emberijog-védők védelmével foglalkozó osztály (UDEFEGUA) tizennégy emberijog-védő ellen elkövetett gyilkosságot és hét gyilkossági kísérletet rögzített 2016 januárja és novembere között; mivel ugyanezen források szerint 2016-ban összesen 223 támadást hajtottak végre az emberijog-védők ellen, és ezen belül 68 új jogi eljárás indult az emberijog-védőkkel szemben; mivel az emberijog-védők közül a környezettel és a földdel kapcsolatos jogok védelmezőit, valamint az igazságszolgáltatás és a büntetlenség területén dolgozó aktivistákat vették leggyakrabban célba;
- E. mivel a beszámolók szerint a 2016-ban meggyilkolt újságírók – Victor Valdés Cardona, Diego Esteban Gaspar, Roberto Salazar Barahona és Winston Leonardo Túnchez Cano – mellett 2017-ben már Laura Leonor Vásquez Pineda és Sebastián Alonzo Juan emberijog-védőket is meggyilkolták;
- F. mivel az emberi jogi helyzet továbbra is súlyos; mivel komoly aggodalomra ad okot a nők és a bennszülöttek, különösen az emberi jogokat védelmezők, valamint a migránsok helyzete, valamint aggasztóak a további ügyek, úgymint az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, a börtönkörülmények, a rendőri magatartás és a kínzással kapcsolatos vádak, amelyeket széles körű korrupció, összejátszás és büntetlenség súlyosbít;
- G. mivel Guatemala ratifikálta a bennszülött és törzsi népek jogairól szóló 169. sz., valamint az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 87. sz. ILO-egyezményt; mivel vannak pozitív jelek, például a Mesa Sindical del Ministerio Público létrehozása; mivel a guatemalai jogszabályok nem tartalmazzák a 169. sz. ILO-egyezményben foglalt azon kötelezettséget, amely előírja az őslakos közösségekkel folytatott előzetes, önkéntes és tájékoztatáson alapuló konzultációt;
- H. mivel az Emberi Jogok Amerikaközi Bírósága 2014-ben jogerős ítéletben szólított fel az emberijog-védők védelmét szolgáló közpolitika folytatására; mivel jelenleg is zajlik az említett politika kidolgozására irányuló, uniós finanszírozású konzultációs folyamat;
- I. mivel az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek minden államra és minden transznacionális és egyéb üzleti vállalkozásra alkalmazandók, méretüktől, ágazatuktól, működési helyüktől, tulajdonosi körüktől és szerkezetüktől függetlenül, bár a tényleges ellenőrzés és a szankcionálási mechanizmusok ezen irányelvek világszintű végrehajtása során továbbra is kihívást jelent; mivel az Emberi Jogi Tanács (EJT) időszakos egyetemes emberi jogi helyzetértékelési mechanizmusa keretében 2017 novemberében sor kerül az emberi jogok guatemalai helyzetének értékelésére;
- J. mivel a guatemalai emberi jogi ombudsman, közügyi minisztérium és igazságszolgáltatás jelentős lépéseket tett a büntetlenség ellen és az emberi jogok elismerése érdekében;
- K. mivel Guatemala tett néhány pozitív lépést, például 2019-ig meghosszabbította a guatemalai büntetlenség ellen küzdő nemzetközi bizottság (CICIG) megbízását; mivel 2016 októberében a guatemalai kormány, a Kongresszus és az igazságszolgáltatási rendszer elnökei a Kongresszus elé terjesztették az igazságszolgáltatási ágazat alkotmányos reformjára irányuló javaslatot, amely többek között a civil társadalommal folytatott kerekasztal-tárgyalásokon alapult, és amelynek célja az igazságszolgáltatási rendszer bírói életpályán, jogi pluralizmuson és bírói függetlenségen alapuló megerősítése;

2017. február 16., csütörtök

- L. mivel a célzott zaklatási kampány a korrupcióval és az átmeneti igazságszolgáltatással kapcsolatos számos emblemikus ügy elé gördített akadályt, és mivel az emberi jogi aktivisták – ideértve a bírokat és az ügyvédeket is – ilyen körülmények között működnek, megfélemlítés és koholt vádak várnak rájuk; mivel Iván Velasquez, a nemzetközileg elismert guatemalai büntetlenség ellen küzdő nemzetközi bizottság (CICIG) igazgatója ellen szintén vádat emeltek, és az ellene indított rágalomhadjárat jelenleg is zajlik; mivel az átmeneti igazságszolgáltatás területén az emblemikus ügyekben előrehaladás tapasztalható, mint például a Molina Theissen és a CREOMPAZ ügyben, vagy a korrupciós ügyek közül a La Linea y Coparacha ügyben;
- M. mivel az EU–Közép-Amerika társulási megállapodást néhány uniós tagállam még nem ratifikálta, következésképpen a „politikai párbeszéd” pillér még nem lépett hatályba; mivel a fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődés mellett az emberi jogok és a jogállamiság központi helyet foglal el az EU külpolitikájában;
1. a leghatározottabban elítéli Laura Leonor Vásquez Pineda, Sebastian Alonzo Juan, valamint Victor Valdés Cardona, Diego Esteban Gaspar, Roberto Salazar Barahona és Winston Leonardo Túnchez Cano újságírók közelmúltban történt meggyilkolását, illetve további 14 emberjog-védő 2016-ban, Guatemalában történt meggyilkolását; őszinte részvétét fejezi ki mindezen emberijog-védők családjának és barátainak;
  2. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a folyamatos erőszakos cselekmények és a biztonság hiánya negatív hatással van arra, hogy az emberijog-védők teljes körűen és szabadon végezhesék tevékenységüket; elismerését fejezi ki az összes guatemalai emberijog-védőnek, és szorgalmazza a fent említett és a korábbi gyilkosságok azonnali, független, objektív és alapos vizsgálatát; kiemeli, hogy egy élénk civil társadalom elengedhetetlen ahhoz, hogy az állam minden szinten elszámoltathatóbb, készségesebb, befogadóbb, hatékonyabb legyen, ennél fogva nagyobb legitimitással rendelkezzen;
  3. üdvözli a Guatemala által a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén tett erőfeszítéseket, és kéri ezek fokozását, valamint elismeri, hogy Guatemala hatalmas nehézségekkel néz szembe a biztonság és a szabadság valamennyi polgár számára történő biztosítása terén a kábítószerrel miatti kialakult, strukturális erőszak jellemezte helyzetben; felszólítja az uniós intézményeket és az uniós tagállamokat, hogy biztosítsanak technikai és költségvetési eszközöket Guatemalának, így segítve az országot a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemében, és az ilyen erőfeszítéseknek biztosítsanak elsőbbséget a kétoldalú együttműködési programokban;
  4. emlékeztet arra, hogy az emberijog-védők védelmét szolgáló közpolitika kialakítására van szükség, amint azt 2014-ben az Emberi Jogok Amerikaközi Bizottsága (IACHR) is kijelentette; tudomásul veszi a nemrégiben elindított nemzeti párbeszédet, felszólítja a guatemalai hatóságokat, hogy biztosítsák, hogy a közpolitika kialakítására széles körű részvételi folyamat keretében kerüljön sor, és foglalkozzanak az emberijog-védők sebezhetőségét növelő strukturális okokkal, továbbá felhívja az üzleti élet szereplőit, hogy támogassák ezeket az erőfeszítéseket;
  5. üdvözli az EU guatemalai küldöttségének határozatát, mely szerint az Unió pénzügyi hozzájárulást nyújt egy ilyen programról szóló vitához és konzultációs folyamathoz, és ösztönzi az Unió küldöttségét, hogy folytassa az emberi jogok védelmezőinek nyújtott támogatását; felhívja az illetékes hatóságokat, hogy az érdekelt felek széles körével szoros együttműködésben dolgozzanak ki és hajtsanak végre egy, az emberi jogok védelmezőinek védelmére irányuló közpolitikát, valamint haladjanak tovább a független igazságszolgáltatás, a büntetlenség elleni küzdelem és a jogállamiság megszilárdítása felé vezető reformok útján;
  6. kéri az Emberi Jogok Amerikaközi Bizottsága által ajánlott biztonsági intézkedések sürgős és kötelező érvényű bevezetését, és felszólítja a hatóságokat, hogy vonják vissza azt a határozatot, amely egyoldalúan megszünteti az emberijog-védők érdekeit szem előtt tartó nemzeti elővigyázatossági intézkedéseket;
  7. emlékeztet a 2014-ben és 2015-ben jóhiszeműen megtartott 93 közösségi konzultáció eredményeire; emlékeztet arra, hogy a részvételi folyamat még nem zárult le, és kéri a guatemalai hatóságokat, hogy az önkéntes és tájékoztatáson alapuló előzetes konzultációk nemzeti mechanizmusa létrehozásának biztosítása érdekében gyorsítsák fel az eljárásokat az ILO 169. egyezménye által előírtaknak megfelelően; felszólítja a guatemalai kormányt, hogy indítson széles körű társadalmi konzultációt a vízierőművekről, bányászati projektekről és olajtársaságokról, és felszólítja az uniós intézményeket, hogy biztosítsák, hogy ne legyen olyan európai segély vagy támogatás, amely olyan fejlesztési projekteket támogat vagy tesz lehetővé, amelyek nem teljesítik az őslakos közösségekkel folytatott előzetes, önkéntes és tájékoztatáson alapuló konzultációra vonatkozó kötelezettséget;

**2017. február 16., csütörtök**

8. üdvözli az igazságügyi rendszer reformjára irányuló kezdeményezést, amelyet a tényleges bírói függetlenségen alapuló demokratikus, professzionális igazságszolgáltatási rendszer továbbfejlesztése érdekében a végrehajtó, a törvényhozói és bírói hatalmi ág képviselői nyújtottak be a Kongresszusnak; kéri, hogy a guatemalai Kongresszus tegyen közös erőfeszítéseket annak érdekében, hogy az igazságügyi reform 2017-ben összességében és teljes egészében befejeződjön; ennek megfelelően felhívja a guatemalai hatóságokat, hogy elegendő pénzügyi és emberi erőforrást különítsenek el a bírói kar és különösen a főügyészi hivatal számára; támogatja a guatemalai büntetlenség ellen küzdő nemzetközi bizottság (CICIG) által végzett fontos munkát;
9. üdvözli a fellebbviteli bíróság első tanácsának ítéletét, amely megerősítette, hogy a volt diktátor, Rios Montt perében a népirtás bűnére és az emberiesség elleni bűncselekményekre nem alkalmazható az elévülés, ami mérföldkő a büntetlenség elleni küzdelemben;
10. felszólítja Guatemala államot, hogy működjön együtt az időszakos egyetemes emberi jogi helyzetértékelési mechanizmussal, és tegye meg az összes megfelelő lépést annak érdekében, hogy végrehajtsa annak ajánlásait;
11. kéri az Európai Uniót, hogy támogassa a főügyészi hivatalt; határozottan elutasítja a függetlenséget, a jogi pluralizmust és objektivitást veszélyeztető bármiféle nyomásgyakorlást, megfélemlítést és befolyásolást; arra biztatja a guatemalai hatóságokat, hogy továbbra is segítsék elő a Belügyminisztérium emberijog-védőkkel szembeni támadások elemzése osztálya és a főügyészi hivatal emberi jogi osztálya közötti együttműködést;
12. felszólítja az uniós intézményeket, hogy tegyenek erőfeszítéseket nemzetközileg kötelező érvényű megállapodások megkötése irányában, amelyek megerősítik az emberi jogok tiszteletben tartását, különösen a harmadik országokban működő uniós székhelyű vállalatok esetében;
13. felhívja az uniós tagállamokat, hogy amennyiben még nem tették meg, mielőbb ratifikálják az EU–Közép-Amerika társulási megállapodást; kéri az Európai Uniót és tagállamait, hogy alkalmazzák a társulási megállapodásban és a politikai párbeszédéről szóló megállapodásban meghatározott mechanizmusokat Guatemala arra történő határozott ösztönzésére, hogy ambiciózus emberi jogi menetrendet követve folytassa a büntetlenség elleni küzdelmet; felszólítja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy erre a feladatra elegendő forrást és technikai segítséget biztosítsanak;
14. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Külügyi Szolgálatnak, az EU emberi jogokért felelős különleges képviselőjének, az Amerikai Államok Szervezetének, az Euro–Latin-amerikai Parlamenti Közgyűlésnek, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, a Guatemalai Köztársaság elnökének, kormányának és parlamentjének, a SIECA-nak és a Parlacennek.